

Zgodbe Sindbada Mornarja

Pravljice

Sindbad Mornar je bil ugleden trgovec v arabskem mestu Bagdadu za vlade kalifa Haruna-Al-Rašida. Dosti je potoval po svetu in mnogo pretrpel, da si je nabral neizmerno bogastvo. V starosti je povedal enemu izmed prijateljev zgodbe iz svojega življenja.

Prvo potovanje

Po svoji družini sem podedoval precejšnje premoženje, toda večji del sem ga zapravil. Zavedel sem se kmalu, kako minljivo je bogastvo. Toda takrat je bilo že skoraj prepozno. Le še majhen drobec vsega mi je bil ostal. Obšle so me skrbi, kaj bo z menoj v starosti.

je blago. Nekega dne, ko smo pluli po širokem morju, smo zašli v brezvetrje blizu nekega otočka. Kapitan je ukazal zviti jadra in nam dovolil, da odidemo na kopno. Nekateri smo res šli. Toda v času, ko smo se zabavali pri jedi in pitjači, se je otok nenadoma stresel.

To premišljanje me je tako pretreslo, da sem zbral ostanke svoje dedščine in vse skupaj na dražbi prodal. Stopil sem v zvezo z nekaterimi trgovci, ki so trgovali z daljnjiimi deželami in šel v Bal-soro, kjer sem se vkrcal na ladjo, ki smo jo vsi skupaj najeli.

Razpeli smo jadra in se odpeljali proti Vzhodni Indiji skozi Perzijski zaliv.

Med potjo smo pristali na nekaterih otokih in tam prodajali in menjali svo-

Ta potres so opazili tudi na ladji, odkoder so nam zakričali, naj se takoj vrnemo. Kar smo imeli za otok, je bil v resnici hrbet ogromnega kita. Najurnejši so se rešili v čolnu, drugi pa so začeli plavati. Jaz sem bil še zmeraj na kitovem hrbtu, ko se je potopil v morje, in komaj sem imel še toliko časa, da sem pograbil kos plavajočega lesa. Ko je kapitan sprejel na krov ljudi, ki so se pripeljali s čolnom, in nekatere izmed tistih, ki so plavalji, je hotel izrabiti

ugoden veter, ki je prav tedaj potegnil. Dal je razviti jadra in preden sem se zavedel, je ladja odplula.

Ostal sem torej na milost in nemilost valov. Boril sem se z njimi za življenje še ves dan in noč, dokler me ni naposled, ko sem bil že ves obupan, pograbil močan val in me treščil proti neke-mu otoku. Obrežje je bilo visoko in strmo in dosti sem se moral truditi, da sem prilezel na vrh. Pomagale so mi korenine starih dreves, ki so mi bile v oporo.

Čeprav sem bil slaboten, ker nisem od prejšnjega dne še ničesar zaužil, sem zbral vendar toliko moči, da sem se jel plaziti po otoku in iskati užitna zelišča. Dobil sem jih v obilici in usoda je bila še tako dobra, da me je privedla do potočka, kjer je tekla hladna voda, ki me je docela osvežila in mi vrnila moči. Ko sem se malo opomogel, sem začel hoditi po otoku ne da bi se držal določene poti. Prišel sem na lepo planjavo, kjer sem začul človeško govorico. Nekdo mi je prišel naproti in me vprašal, odkod prihajam. Povedal sem mu svojo zgodbo. Odvedel me je v neko jamo, kjer je bilo še več ljudi, ki so se vsi čudili, ko so me zagledali.

Dali so mi jesti. Drugi dan smo odšli proti glavnemu mestu. Sprejel me je sam kralj Mihrage in moral sem mu še enkrat povedati, kako bi bil skoraj izgubil življenje. Ko sem zadostil njegovi radovednosti, je ukazal, naj poskrbe zame in naj mi dajo vsega, česar bom potreboval. To se je tudi zgodilo.

Ker sem bil trgovec, sem obiskoval ljudi svojega stanu. Posebno rad sem se družil s tistimi, ki so bili tujci, da bi dobil od njih vesti iz svoje domovine in morda koga izmed njih sem pregovoril, da bi me vzel na svojo ladjo in me odpeljal domov.

Ko sem nekega dne pohajkoval po pristanišču, je pristala v bližini neka ladja. Ko je vrgla sidro so začeli izkravati tovor in ga prenašati v skladišče. Mimogrede sem pogledal nekaj zabojev in na enem izmed njih sem opazil svoje ime. Ko sem jih natančneje pregledal, sem videl, da so isti zaboji, ki sem jih vzel s seboj, ko sem odpotoval iz Balsore.

Stopil sem h kapitanu. Ker sem vedel, da je prepričan, da me ni več med živimi, sem ga vprašal čigavo je blago.

»Na krovu sem imel nekega trgovca Sindbada iz Bagdada«, mi je dejal. »Ko smo bili nekega dne v bližini nepoznanega otočka, se je z drugimi vred izkrcal

na njem. Otoček pa je bil le hrbet ogromnega kita, ki je na valovih zaspal. Zbudil se je šele tedaj, ko ga je zapeklo, ker so potniki na njem zakurili ogenj. Potem se je potopil v globine. Večina potnikov, ki so bili na njem je utonila. Med njimi tudi ta nesrečni Sindbad. Ti zaboji so bili njegovi. Sklenil sem z njimi trgovati, dokler ne bi dobil kakega njegovega sorodnika in mu izročil izkupiček.«

»Kapitan,« sem potem dejal, »jaz sem Sindbad, ki ste mislili o njem, da je mrtev. Ti zaboji so moje premoženje.«

Ko je kapetan začul moje besede, se je razjezil :

»Moj Bog!« je vzklíknil. »Komu more človek dandanašnji še zaupati? Nič več ni poštenja na svetu.«

Vsi potniki, ki so bili na moji ladji, so videli, da je Sindbad utonil, vi pa se upate trditi, da ste to vi, samo da bi se polastili njegove zapuščine!«

»Potrpíte malo,« sem odvrnil, »poslušajte, kaj vam bom povedal.«

In odkril sem mu skrivnost svoje rešitve. Povedal sem mu tudi to, po kakšnem čudovitem naključju sem se srečal z ljudmi kralja Mihraga.

Moje pripovedovanje ga je zelo pretreslo in kmalu je bil še bolj prepričan, da nisem goljuf. Prihajati so namreč jeli potniki z njegove ladje, ki so me spoznali in se veselili moje rešitve. Tedaj mi je padel okoli vratu.

»Odpustite mi, da vam nisem zaupal.« me je poprosil. »Bog naj bo zahvaljen, da vas je rešil. Vzemite svoje stvari in napravite z njimi kar hočete.«

Zahvalil sem se mu in mu ponudil del svojega blaga, toda ni ga hotel sprejeti.

Izbral sem najdragocenejše stvari, ki sem jih imel v svojih zabojih in jih nesel kralju Mihragu. Povedal sem mu, na kako čudovit način sem dobil nazaj svoje premoženje. Sprejel je moje darove in me nagradil z dosti dragocenejšimi. Potem sem se mu poklonil in se vkrcał na ladjo. Toda še prej sem svoje blago zamenjal. Kupčevali smo še po otokih in ko sem se vrnil v Balsoro, je bilo moje premoženje vredno stotisoč cekinov. Doma so me z veseljem sprejeli. Kupil sem si sužnjev obeh spolov, več posestev in si zgradil veliko hišo. Potem pa sem sklenil ostati za zmeraj doma.

Josip Vandot:

Pastirček Janžek

Janžek ni poznal strahu pri belem dnevu. Še celo zvečer se je upal stopiti na črni prag, da je pogledal po zvezdah, ki so se veselo prižigale po prostnem nebu. Ne rečem pa, da bi se bil upal o polnoči stopiti v črno noč. Polnoč je vse kaj drugega kakor večer, dasi o polnoči zvezde svetijo še stokrat lepše ko zvečer, ko se še niso prav utegnile predra. niti. Janžek pa tudi še ni vedel, kako je prav za prav o polnoči, zakaj o polnoči je Janžek spal najlepše in najtrdneje, pa bi ga zato ne mogla prebuditi niti najlepša zvezda.

pohlevna kravica, ki razen strupenim brencljem ni storila nikomur žalega. A Janžek se je je bal, kakor se je bal vseh drugih krav. Če mu je mati časih pripovedovala o hudem bognasvaruju, si ga je predstavljal v rdeči kravji podobi, ki je imela prav take rogove in prav tak rep kot sosedova strašna Cika.

Jojmene — tisto pomlad pa je izpolnil Janžek šesto leto in s šestim le-

Janžek se je na vsem svetu bal edine nole krav in kravjih rogov. Ko je šel po vasi, se je ustavil za vsakim vogalom in pozorno pregledal vso ulico pred sabo, če morda ne gre po nji nevshečna krava. Če je v resnici šarila rogata žival tam nekje ob plotu, pa je ni bilo sile, ki bi bila spravila Janžka naprej. Rajši je potrpežljivo čakal tri ure, da se je rogati strah umaknil kdo ve kam.

Pa saj ni prav nič čudno. Tri leta je bil Janžek star in je še nosil pisano kijkljico-dopetačo, ko je prvič poizkusil, kaj je strah. Sosedova Cika se je pasla takrat na trati za Janžkovo domačijo in Janžek jo je hotel malo podražiti in jo je prav nalahko potegnil za rep. Oj, da ni bilo tega! Zakaj Cika je zamukala togotno, se naglo zasukala, utaknila rogove pod Janžkovo kijkljico, ga dvignila kvišku in ga tresčila čez plot, da je Janžku zaprlo sapo. Obležal je za plotom in vso uro kar ni mogel priti k sapi.

Od takrat pa se je neznansko bal krav. Še celo blizu domače Rože se ni upal, a Roža je bila vendarle mirna,

tom je moral postati na očetovo besedo do pastirček. Pastirček, ki pase na samotnem obronku kravo in nima daleč naokrog človeka, ki bi ga branil, če krava podivja in zatakne siromašnemu pastirčku rogove pod hlačnice. In Janžek je bil prepričan, da te pomladi ne bo niti preživel in da bo moral že letošnje poletje prižigati vsako noč zvezde na nebu. Seveda, prižigati kot revna dušica, ki jo je srečala na zemlji žalostna smrt.

In Janžek se je vso zimo bal pomladi. Ker se je je pa bal, je prišla tem hitreje. Ko se je pokazalo prvo zelenje, mu je oče stisnil drobno šibo v roke in ga potegnil na dvorišče. Tam je že stala Roža in nestrpno čakala, kdaj jo poženejo ven v veselo pomlad.

»Le dobro jo pasi in zvečer jo priženi domov«, je rekel oče s trdim glasom in odprl lesa.

Roža je radostno zamukala in stopila naglo skozi odprto lesa na ulico. Zabila je po nji in šla naravnost proti pašniku za vasjo. Še zmenila se ni za pastirčka, ki je šel plašno za njo in niti vedel ni, kaj naj počne s tenko š-

bico. Vsak hip je strahoma pričakoval, kdaj se Roža obrne in ga nasadi na rogove. A krava je prišla na pašnik in se je pasla mirno do večera in še enkrat ni pogledala svojega boječega paštirčka.

»Glej, saj ne bo huđega,« se je hrasil Janžek. »Naša Roža se pač ni nič učila pri bognasvaruju, kakor se je Cika. Nemara se mi ne zgodi nič huđega.«

A že se je bližal večer in Roža je postala nemirna. Nekajkrat je že prav glasno zamukala in otepala z repom, da se je Janžka polotil silen strah. Stisnil se je za grm, da bi ga Roža ne opazila in ga ne napadla.

A krava je že visoko dvignila rep in dvakrat čudno poskočila. Zdajci pa je zdrvela in še preden se je utegnil Janžek prav zavesti, je že izginila za bližnjim grmovjem.

»Joj, zdajle je pa pobesnela,« se je zgrozil mali pastirček. »Naravnost v vas divja. Gorje zdaj otrokom, ki jih bo nabadala na rogove. Prijeli bodo pač mene za vse to, ker sem jaz Rožin pastir in sem pustil, da je pobesnela. In še najbolj bo gorje meni.«

Janžek se je zbal zdaj očeta in vse vasi. Pričel je tarnati, a je takoj spoznal, da mu tarnanje prav nič ne pomaga. Samo to je vedel, da nocoj ne sme domov. Saj ga pa doma ni čakalo prav nič dobrega, ker je Roža v svoji hudobnosti nabodla sam Bog ve koliko otrok. A vse to radi tega, ker je Janžek ni znal pasti in se je je bal bolj kot krava njega.

Polotil se ga je obup, ker se je pričelo že mračiti. Sam ni vedel, kam bi se obrnil; samo tega se je zavedal, da ne sme domov, za ves svet ne. A Janžek si je znal pomagati. Domislil si je stare šupe, ki je stala onkraj pašnika, in se je oddahnil. Stekel je tja, odprl preperela vrata in se zabil v seno.

Dolgo je premišljeval svojo nesrečo in se je smilil samemu sebi, da so mu solze tekale po licih. Črna tema se je zgrinjala po šupi, a Janžek je ni videl in ne čutil, ker se je bil popolnoma pokrnil s senom. A ker ni vedel drugega, je zamižal prav tesno in zaspal.

Sanjalo se mu je, da so vdrli v šupo divji razbojnik. Pograbili so ga in ga privežali sosedovi Ciki naravnost na rogove. Pognali so Ciko, ki je drvela z njim po daljnih pustinja dolge dni in tedne. Janžek je bil lačen in žejen, da je skoro umiral. Stokal je nepre-

stano, in ko že ni mogel več, je zavpil na glas.

Pa je v resnici zavpil in se prebudil. Bil je že dan in Janžek je čudoma spoznal, da leži doma v svoji postelji. Kraj postelje je stala mati in mu je pripovedovala, da so ga snoči šli iskat in ga našli v šupi. Spečega so prinesli domov in ga položili na posteljo. Roža je prišla sama lepo domov in ni nabodla nikogar na rogove, saj je Roža prepametna krava, da bi delala neumnosti, kot jih dela bojazljivi Janžek.

Janžka je bilo sram, da se je kar potuhnil. Ko se je dobro najedel, je stopil naravnost v hlev. Sam je odvezal Rožo in jo pognal na pašo. Danes se je ni bal prav nič; zato pa jo je ozmerjal s prav hudimi besedami in ji očital, da je včeraj kar na lepem pobegnila s pašnika, dasi se je niti mušica ni dotaknila.

Roža ga je pogledala samo enkrat, a ni rekla ničesar. A kaj naj mu tudi reče? Saj je vedela, da je bolj pametna kakor tale pastirček, ki meri od pet do glave nekaj nad pet pedi, a mu hodi strah prav za petami.

Dr. Stojan Lasič:

Na nevarnem mostu

Naš goriški rojak, odvetnik dr. Lasič, se je kot tajnik v komisiji Društva narodov udeležil v letih 1920-22 dela za mirno poravnavo poljsko-litavskega spora glede meje. Svoje doživljaje je zbral v čedno francosko knjigo »Sansmalice«. Iz nje sem ponašil m. dr. tole zgodbo, ki bi ji smel dati naslov:

STRAH NOGE CELI

Glavna železniška proga, ki veže Rusijo z Nemčijo, gre skozi Vilno in Kovno. Kakih 20 km zapadno od Vilne prihaja iz Grodna druga dvotirna proga, odcepljena od velike proge Vilna-Kovno. To železniško omrežje je bilo večkrat razdrto in zopet popravljeno tako med vojno 1914-18 kakor med dogodki leta 1919-20.

V Varšavi so nam povedali, da je tir Vilna-Kovno uporaben, razen na nekem mestu tik pred litavskimi prednjimi stražami, kjer je bil železen mostiček preko potoka poškodovan. Da bi mogla

komisija z vlakom do Kovna, smo iz Varšave brzojavili litavski vladi, naj popravi most in nam tja pošlje parni voz za naš vlak.

Kakih 10 km od Vilne se je naš vlak ustavil. Prišli smo bili do mosta, oziroma lesenega ogrodja, po katerem je tekla železnica okoli 20 m nad strugo reke. Ta zasilni most je slovel po vsej okolici in o njem je krožila naslednja pripovedka:

Med poljsko-boljševiško vojno so Poljaki po svojem umiku iz Vilne ta most razstrelili, da ne bi rdeča vojska mogla rabiti te železnice. Vendar boljševiki niso vrgli puške v koruzo. V Vilni so iztaknili gradbenega inženjerja, ki zaradi svoje priljubljenosti ni mogel zapustiti mesta, ko so se bližali rdeči vojaki. Brez besedice je boljševiški častnik posadil sivolasnega inženjerja v avtomobil ter ubral proti mostu. Starček je priporočil Bogu svojo dušo. Prepričan je bil, da mu je odbila zadnja ura.

Avto je obstal na mestu, kjer gre velika cesta čisto blizu železniškega mosta in odkoder si mogel razločno videti kovinsko snov mosta, ki se je bil sesedel v rečno korito. Boljševik je tedaj prvič ogovoril svojega ujetnika:

»Poglej ta most in dobro premisli, preden odgovoriš. Koliko časa bo treba, da se popravi?«

»Kakor se vzame. Na vsak način se bo delo precej zavleklo.«

»Beži no! Saj ne gre za stanovitven most. Imeti hočem kakršnokoli zgradbo, dovolj močno, da bodo mogli naši oklopni vlaki preko.«

»Če je tako, bi se mogel postaviti začasen most iz lesa.«

»V kolikem času?«

»V nekaj mesecih.«

»No, dva tedna ti dovolim. Na prosto uporabo ti dam vse podkopnike (saperje) iz armade in vse prebivalstvo tega kraja. Posekaj vse gozdove v bližini in izprazni zaloge vseh železninarjev v Vil-

ni, nič za to. Toda če danes štirinajst dni ne bodo naši oklopnjaki vozili na ono stran mosta, boš ustreljen. Zdaj se pa obrni!

Strah dela čudeže. Most je bil dovršen še pred določenim rokom.

* * *

Spodnji del mosta je bil iz plasti debelih, med seboj izprepletenih hlodov. Na tej podlagi je stalo nekako 50 veli-

kanskih stebrov, ki so štrleli navpik do železne ceste. Po teh stebrih so ležala debela bruna, po katerih so bile položene tračnice. Ob stavbi je človek imel občutek, da se bo zdaj zdaj vse sesulo.

Izstopili smo iz svojih voz. V njih ostati si nismo upali, med tem ko bi vlak drdral po mostu. Vsi sopotniki so storili po našem zgledu, izvzemši strojnika, ki ni smel zapustiti svojega mesta. Nič čudnega! Naš vlak je bil prvi, ki se je drznil preko mosta po več ko dvo-mesečnem presledku.

Vlak je potegnil in zavozil na most. Vsa sestava se je vidno zamajala in zlobno škripala. Toda vzdržala pa je vendar.

A. D.

Kaj pišejo Jutroučki?

Dragi striček! Bral sem, da si razpisal nov natečaj in nagrado za najboljši spis. Zelo rad bi bil deležen Tvoje nagrade in zato se Ti javljam. Konec šole je. Zelo rad bi šel na počitnice na morje, kamor pojde večina mojih tovarišev - sošolcev. Povedal sem to svoji dobri mami, ki mi je povedala, da jaz na žalost ne bom mogel na počitnice, ker nismo bogati in tako ostanem doma v Ljubljani. Največje moje veselje v počitnicah je kopanje. Vsak dan bom hodil na Ljubljano, kjer bomo napravili prijatelji taborišče. Tam bomo igrali nogomet, ping-pong in trenirali v plavanju, da pojdemo tekmoval, ko postanemo veliki. To bo veselje. Seveda bi bile mnogo lepše in prijetnejše počitnice na morju, o katerih sem že mnogokrat sanjal, pa saj pravi mami: kar se ti sanja, se nikoli ne uresniči.

Vilček Mole, uč. V. razr. na Viču, Ljubljana, Opekarska c. 32.

Kar hitim pisati, česa se na počitnicah najbolj veselim. Komaj čakam 26. junija, ko bom odpotoval z mamico v belo Ljubljano na Sokoški zlet. Nestropno pričakujem teh dni, ko bom prvič v življenju videl toliko množice Sokolov, ki bodo korakali po ulicah in telovadili na prostem. Mamica mi je pripovedovala, kako lepo je bilo na zletu leta 1922, ko je tudi ona nastopila. Težko čakam, da bi stanoval v takem kraju, da bi bil lahko Sokolič. Vem že vnaprej, da bom skoraj vsak dan stal pred knjižarno in ogledoval krasne knjige. Imam mladinsko knjižnico, ki šteje že 77 knjig. Veš stric Matic, zelo mi je žal, da pri zadnjem natečaju nisem dobil nobene knjige od Tebe. Veseli me, da se bom o počitnicah lahko kopal v kopališču »Ilirije« ali na Savi, ker se tu ne morem nikjer. Vozil se bom lahko tudi s cestno železnico in sem pa tja šel v kino h kaki mladinski predstavi. Pozneje se bom peljal v Ljubno na Gorenjskem, kjer imam tudi sorodnike. Od tam pa bom najbrže napravil izlet na Brezje in Bled. To bo lepo, ko se bom vozil po jezeru s čolnom. Morda bom videl še kake druge nove kraje. Sedaj pa Ti ne bom več našteval, česa

se veselim, saj bo vse lepo, kar bom doživel na počitnicah, samo da ne bi bilo vmes kaj neprijetnega ali kake nesreče. Torej nasvidenje stric Matic v Ljubljani. Te pozdravlja

Dušan Škedl, uč. III. razreda pri Sv. Duhu v Halozah.

Ljubi stric Matic! Naj se tudi jaz javim v Tvojem listu in Ti povem, kam nameravam na počitnice. Pojdem na Gorenjsko v Kranj k teti. Zelo se že veselim, ko grem na počitnice. Teta ima namreč malega fantka, ki mu je ime France, jaz pa mu pravim kar Nani, da je bolj nežno, ko je tako majhen in moj. Star je 15 mesecev in je začel ravno dobro hoditi. Z njim bom šla ob dopoldnevih v stari drevored na izprehod, popoldne pa v kopališče ob Savi. Zelo se že veselim, ko bo prišel čas in si bom ustvarila tako počitniško življenje.

Hedvika Meznarčič, uč. III. razr. gimn. v Ljubljani.

Zakaj se veselim počitnic? To je zanimivo vprašanje, na katero lahko odgovorim. Čeprav rad posečam šolo, je vendar prijetna misel, da bo sedaj konec učenja in da se prično brezskrbni dnevi. Na počitnice ne pojdem, pač pa se bom hodil kopat, ker je solnčenje in kopanje tako zdravo. Naredil bom tudi krajše izlete s prijatelji, kajti zelo me zanimajo drugi kraji. Odšel bi rad v tujino, a ta želja se mi bo morda izpolnila pozneje, ko bom odrasel.

Vid Tomažin, uč. III. razreda, Črešnjeveci, Prekmurje.

Juhu, konec šole! Zdaj se prično zame lepi brezskrbni dnevi počitnic, kajti pouk je letos že zaključen zaradi sokoških nastopov v Ljubljani. Te dni se zberejo mladi Sokoliči iz vseh krajev države. Radujem se njihovega prihoda, kajti več tisoč nas bo, kj bomo šli s povorko po mestu in javno nastopili. Danes sem prejel letni izkaz, katerega je bila vesela tudi mamica, kajti bil je prav dober. Zato mi je obljubila, da me vzame s seboj na morje. To bodo najlepši dnevi počitnic.

Vlasto Uršič, uč. I. razr. mešč. šole.

Bratimir St.

Podturnski psi

(Ljubljanska pripovedka.)

Bil je vroč poleten dan. Izprehajal sem se po ljubljanskem Trivolju. Končno sem sedel na klopec poleg vodometu pred gradičem Podturnom ter opazoval prelepo okolico. Posebno pozornost so mi vzbujali štirje bronasti psi brez jezika, postavljeni na stopnišču, ki vodi do gradiča.

Vodomet me je s svojim enakomernim šumljanjem uspaval. Toda se v polsnu se mi je zazdelo, da vodomet ne šumlja, temveč pritajeno govori. Prisluhnil sem in čul pripovedko o tistih štirih tajinstvenih psih brez jezika...

Bilo je pred par sto leti. Mogočni celjski grof Urh je hotel zavzeti mesto Ljubljano. Srdito je naskakoval, toda osvojiti je ni mogel, kajti Ljubljanci so se hrabro branili v pričakovanju, da jim bo prišel kranjski deželni glavar s svojimi vitezi na pomoč. Upanje jih ni varalo. Glavar je kmalu došel in napadel Celjane od zadaj. Ti pa so ga v krvavi bitki premagali in prisilili, da se je s svojo hrabro, toda majhno četo umaknil v trdnjavo Turen, ki se je nahajala na šišenskem vrhu. — Celjani so ga tudi odtod hoteli pregnati, toda ta nakana se jim dolgo ni posrečila.

V glavarjevi četi pa so bili štirje vitezi, ki so zelo radi kvartali. Zaigrali so vse svoje imetje in imeli že mnogo dolgov. Venomer so si belili glave z vprašanjem, kako bi prišli do denarja. Celjski grof Urh je to doznal in jih zato nekega večera skrivoma pozval k sebi. Četvorica se je povabila odzvala ter prišla ponoči k njemu. Grof jim je začel prigovarjati, naj puste prihodnjo noč vrata trdnjave odprta. Po dolgem prigovarjanju so obljubili, da bodo vrata odprli, ampak samo pod pogojem, da jim bo grof za storjeno uslugo dal toliko denarja, da bodo lahko poplačali vse svoje dolgeve.

Prihodnja noč je bila viharina. Podkupljeni vitezi so se kranjskemu deželnemu glavarju prostovoljno ponudili, da bodo sami ponoči stražili vrata trdnjave.

Približevala se je polnoč. Izdajalski vitezi so začeli pritajene korake Celjanov. Tiho so odprli vrata ter se umaknili naglo v notranjost trdnjave. Celjani pa so z groznim krikom udrli skozi odprta vrata v Turen.

Prestrašeni branilci so zagrabili po orožju, toda bilo je že prepozno. Se preden so se dobro zavedli, zakaj gre, so bili že povezani ali pa celo pobiti.

Glavar je bil hudo ranjen in z naglimi koraki se mu je približevala smrt. Urh celjski je pozval izdajalske viteze k sebi in jim vpričo glavarja izročil obljubljeno nagrado. Ko je glavar to videl, je prebledel. Mukoma se je vzdignil od tal, vzravnal svojo junaško postavbo ter s povzdignjenimi rokami proklel podkupljive viteze.

Ti štirje so se mahoma izpremenili v bronaste pse, ki pa so bili brez jezika. V pse brez jezika pa so bili izpremenjeni zato, ker bi morali čuvati Turen in naznaniti prihod sovražnikov, česar pa zaradi podkupnine niso storili.

Celjani so Turen porušili in sežgali, bronaste pse pa so zakopali globoko v zemljo. Čudež s psi pa jih je vendar toliko preplašil, da so opustili obleganje mesta Ljubljane.

Trdnjavo Turen je ostala porušena, pač pa so Ljubljanci tristo let pozneje zgradili nižje doli gradič Podturen, ki ga nazivajo tudi »Tivolski grad«.

Pred nekaj desetletji so ljubljanski mestni delavci izkopali zaklete štirje pse. Ljubljanci so se jih usmilihi ter jih postavili na stopnišče gradu Podturna.

Ko bo zadnji naval na Ljubljano odbit, bodo Ljubljanci te štirje bronaste pse prelihi v velik zvon, ki bo oznanjal mir ljudem na zemlji. V trenutku pa, ko bo prvič zadonel, bodo duše nesrečnih viteзов rešene...

Zbudil sem se. Ozrl sem se na pse, ki so me žalostno gledali s svojimi velikimi očmi. Pri srcu mi je postalo nekako tesno. Vodomet pa je šumjal dalje in dalje ter me vabil, naj pridem kaj kmalu zopet k njemu. Obljubil mi je, da mi bo bajal še mnogo pripovedk iz stare Ljubljane.

Ivan Albreht:

Za nosom

Pod noč se plazi lisica po gozdu, previdno stopa in se ozira na desno in levo, da ne bi kje zašla v past. Naravnost na vas je namenjena, kjer je opazila pri samotni kmetiji dobro rejene putke v slabo zaprtem kurniku. Na poti ne mara družčine, ker noče plena z nikomur deliti.

Nameri se pa, da odplahuta prav tedaj tudi velika sova na lov. Neslišno jadra po zraku in zagleda lisico.

»Dobro srečo, gospa,« se spusti nizko k njej, »kam vas pa pelje pot, kam?«

»Za nosom,« se odreže lisica, da bi se čim prej iznebila nevabljenega gosta.

Sovi zafrkljivi odgovor ni prav nič po volji, pa se le premaga in vošči:

»No, srečno pot, gospa, samo pazite, da ne boste slabo hodili!«

Mahmeta jo vsaka na svojo stran.

Sova naglo huščne proti visokemu jesenu, kjer rade prenočujejo vrane, in ugiblje:

»Če me vse ne vara, jo nocoj še čvrsto zagodem samogoltni prevzetnici.«

Prav pod vrhom čepi na jesenovi veji čisto sama zase speča vrana. Sova huščne in že izgine s plenom. Niti zakrakati ni utegnila žrtev, tako tesno so jo prišli sovini kremplji za vrat. Kakor veter hiti nočna potnica nazaj, dokler spet ne opazi lisice. Spusti se nizko k tlom, da kane od plena kosmatinki tik pred nos še topla kaplja krvi.

»Šment,« misli lisica, »tod je moral nekdo pravkar nositi perutnino« — in išče sledi, sova pa po kapljah spušča vranino kri in spelje lisico nazaj v gozd. Vso noč jo vodi križem po hosti in jo tik pred svitom pripelje prav pred lisičino. Tam sede na košato bukev in se začne mastiti s plenom.

Lisica zasliši škrtanje in se ozre kvišku.

»O, vi ste, gospodična sova?« prijazno pomaha z repom. »Ali ste že dolgo tukaj?«

»Kako neki,« meni sova, »ko sem pa vso noč imela toliko opravka!«

»Kaj ste pa počeli?«

»Gledati sem morala,« se muza sova, »kod vas bo vodil vaš nos.«

Lisica spozna, kako jo je sova speljala, pa se potuhne, češ:

»Veste, jaz nisem nič kaj trdnega zdravja in sem vso noč iskala po gozdu zdravih zeli.«

Sova, ki je medtem že obrala svoj plen, se poredno zasmeje.

»Nič ne marajte, gospa lisica, za hudo lakoto bo nemara tudi tole dobro.«

In vrže lisici na zemljo vranin kljun ter odrči v svoje skrivališče.

»Dobro mi je plačala požrešnost in prevzetnost,« se namrgodi lačna lisica in ježno zleze v lisičino.

Kvadrat I

1	2	3	4
M	O	S	T
2			
O			
3			
S			
4			
T			

1.—2. del gledališča, 3. naselbina, 4. čebelji samec.

Rešitev kvadrata IV.

1. cmok, 2. meso, 3. osel, 4. kolo.

Rešitev posetnice

Sprevodnik.

Rebus

